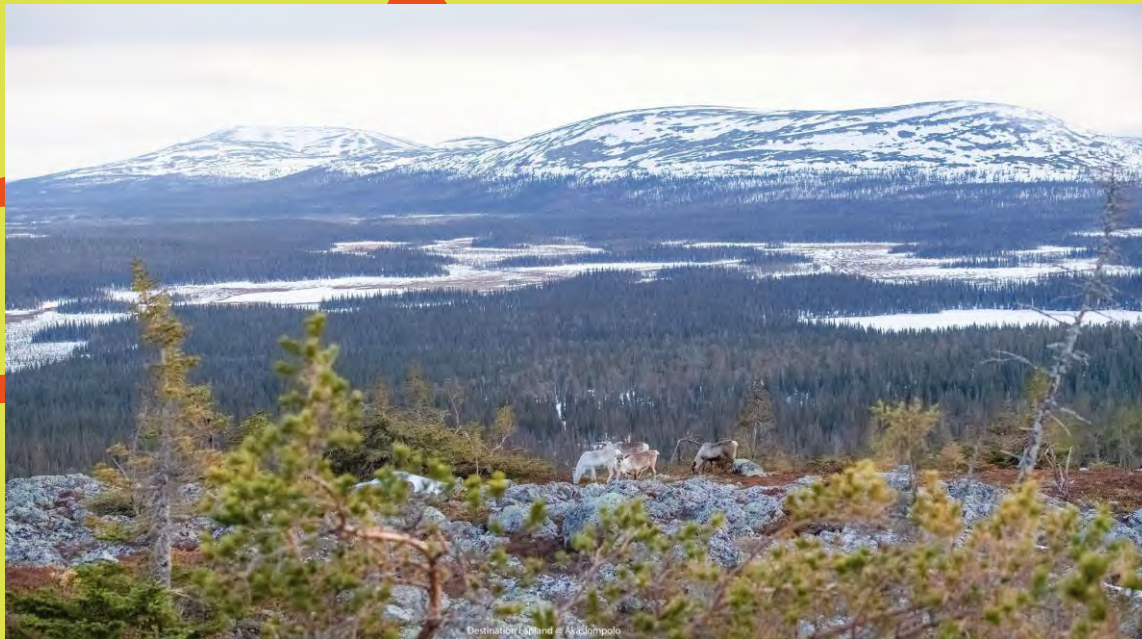

Hannukaisen kaivoshanke Tilannekatsaus

Iläksen
stävät

AJANKOHTAISET ASIAT

- ▶ Taustatietoa hankkeesta (kertausta)
- ▶ Kaivoslupahakemus (TUKES)
- ▶ Ympäristö- ja vesitalouslupahakemus (AVI)
  - ▶ YVA-tilanne
- ▶ Kaivoskaava (HaO)
- ▶ Kaunis Iron tilanne
- ▶ Uusi kaivoslaki 2023 vahvistettu

Hannukainen kaava-alue

Hannukainen uusi
kaava-alue 87 km²
Kaivospiiri yht. 30 km²

Hannukainen
vanha piiri
1,1 km²

Hihnakuuljetin
8 km

Jätevesi putkella
Muonionjokeen,
rautatie

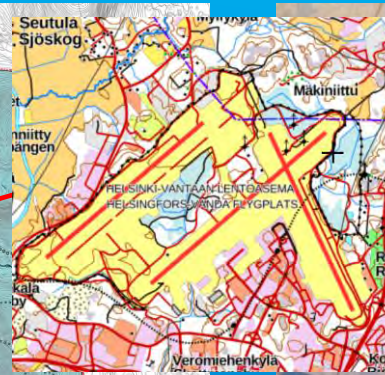
Muonion-
Tornionjoki

ÄKÄSLÖMPÖLO

YLLÄSTUNTURI

LUOSU

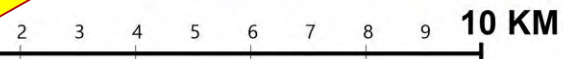
RAUTUXAARA

Helsinki Vantaa
lentokenttä 15 km²

Kaava-alue, jos
Ylläksen päällä

Kaivospiirin sisälle mahtuu kaksi Helsinki-Vantaa lentokenttää!

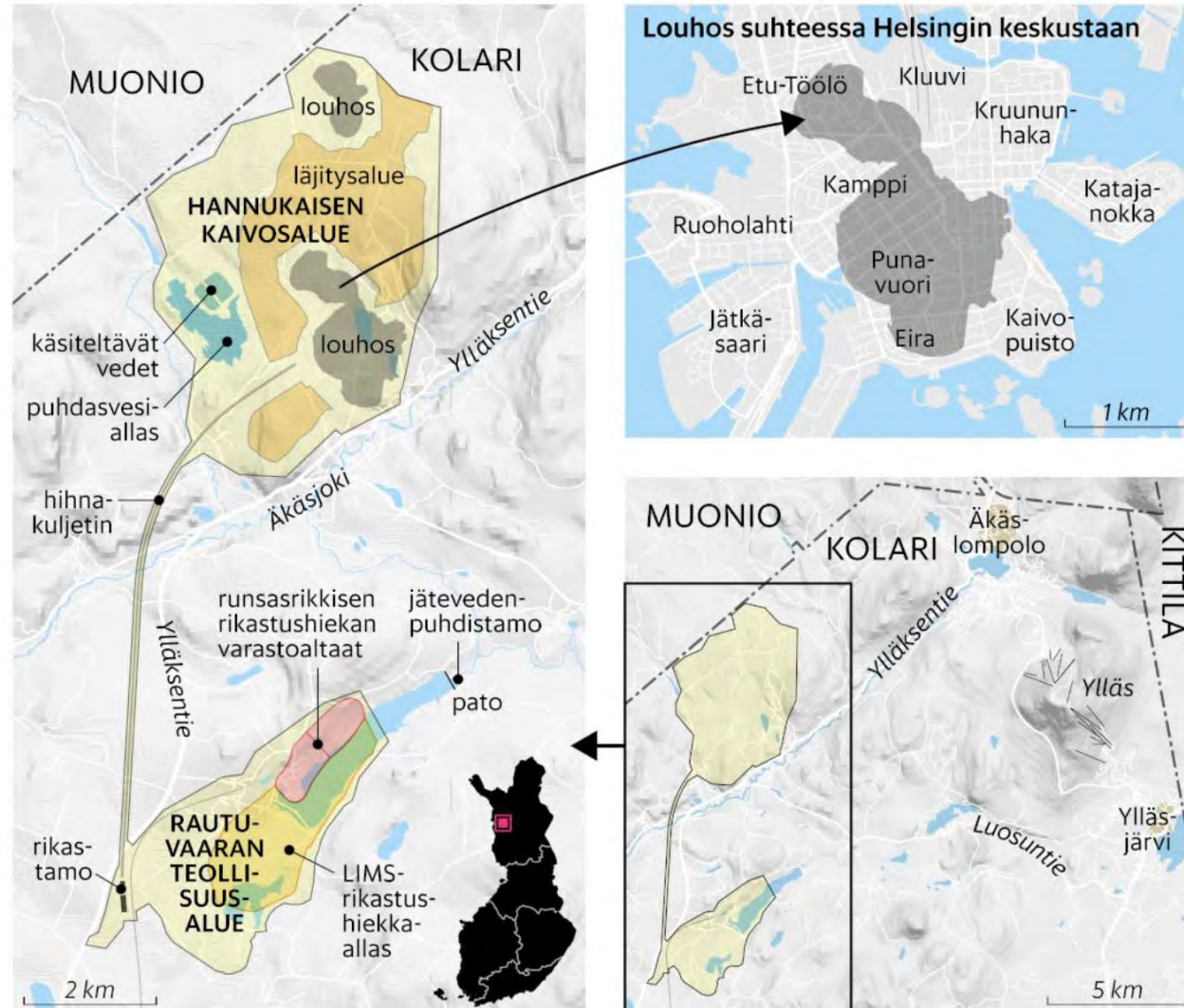
YLLÄKSEN ALUEEN OSAYLEISKAAVA 2008 JA
HANNUKAISEN KAIVOKSEN OSAYLEISKAVALUONNOS 2016

Hannukaisen avolouhos, jos Helsingin keskustassa

Avolouhos olisi toteutuessaan yksi Euroopan suurimmista: 2,5 km pitkä ja 1,5 km leveä.

Vertailu AITIK kuparikaivokseen, Gällivare, Ruotsi

Avolouhos 2,8 km²

Hannukainen samankokoinen,
avolouhokset= 2,84 km²

Katso video:

<https://www.youtube.com/watch?v=EGI0dN012Qk>

HANNUKAISEN KAIVOSHANKKEEN TAUSTOJA 1

Kysymyksessä suuri rautakaivos-avolouhos, jossa sivutuotteena kupari-kultarikaste

Rautaruukki Oy ja Outokumpu Oy louhivat rautaa pienessä mittakaavassa Rautuvaarassa ja Hannukaisessa 1975 – 1990. Louhinta päättyi v. 1990 kannattamattomana.

Uusi hanke alkoi valtauksella v. 2005, Northland Mines Oy (omistaja Northland Resources)

YVA-vaihe käynnistyi joulukuussa 2010, valmis v. 2014

► On kuitenkin vanhentunut ja pitäisi uudistaa. YVA on huomattavan puutteellinen.

Northland Resources konkurssiin v. 2014 - Uusi omistaja v. 2015 Tapojärvi Oy,

Tytäryhtiö Hannukainen Mining Oy perustetaan

HANNUKAISEN KAIVOSHANKKEEN TUNNUSLUKUJA 1

Etäisyydet kaivospiirin rajalta

- Kansallispuisto 9 km
- Äkäslompolo 7 km, lähimmät mökit 4 km, Ylläsjärvi 11 km
- Hannukaisen loma- ja vakinaiset asunnot 170 - 1000 m, eli lentokivien vaara-alueella (45 asuntoa)
- Äkäsjoki 150 m, Kuerjoki 200 m, Ylläksentie 100 m
- Lentokivien vaaravyöhyke n. 1000 m

Äärimmäisen herkkä Natura 2000 ympäristö, useita uhanalaisia lajikkeita (esim. saukko, meritaimen y.m.)

HANNUKAISEN KAIVOSHANKKEEN TUNNUSLUKUJA

Louhintamäärät kaivoksen elinaikana

- Malmia (Fe + Cu + Au) 115 Mt (Miljoonaa tonnia)
- Sivukiveä eli jätettä 370 Mt (n. 50% mahd. happoa muodostavaa)
- Irtomaata 75 Mt
- Rikastehiekkaa 75 Mt
- Puhtaan raudan määrä 24 Mt, eli vain 4% kaivannaismäärästä, jätettä 96%
- Räjähdysaineita 170.000 t
- Hiilijalanjälki jopa > 7 Mt CO₂

Prosessi – luvut vuositasolla

- Rautarikaste (69-70% puhtaus) 2 – 2,5 Mt/a
- Kupari- kultarikaste 20 – 60.000 t/a
- Kemikaalikäyttö prosessissa 32.000 t/a, muut aineet 236.000 t/a
  - ✓ Rikkihappo 14.000 t/vuosi
  - ✓ Ksantaatit 3.705 t/vuosi ¹⁾ (Suomen suurin käyttäjä)
- Työllisyys: 500 henkeä rakentamisen aikana (2 vuotta) ja 300 toiminnan aikana (17 vuotta)

1) Perustuu koerikastukseen, eli mahdollisimman todennäköinen käyttö

HANNUKAISEN KAIVOSHANKKEEN TUNNUSLUKUJA

Louhintamäärät kaivoksen elinaikana

- Malmia (Fe + Cu + Au) 115 Mt (Miljoonaa tonnia)
- Sivukiveä eli jätettä 370 Mt (n. 50% mahd. happoa muodostavaa)
- Irtomaata 75 Mt
- Rikastehiekkaa 75 Mt
- Raudan määrä 24 Mt, eli vaihtoehtoisesti kaivannaismäärästä, jätettä 100%
- Räjähdysaineita 170 Mt
- Hiilijalanjälki josta 100 Mt CO₂

Prosessi – 1000 t/ vuositasona

- Rautamalmi (69-70% puhtaus) 2 – 2,5 Mt/a
- Kulta- ja hopeakultarikaste 20 – 60.000 t/a
- Kemikaalikäyttö prosessissa 32.000 t/a, muut aineet 236.000 t/a
  - ✓ Rikkihappo 14.000 t/vuosi
  - ✓ Ksantaatit 3.705 t/vuosi ¹⁾ (Suomen suurin käyttäjä)
- Työllisyys: 500 henkeä rakentamisen aikana (2 vuotta) ja 300 toiminnan aikana (17 vuotta)

1) Perustuu koerikastukseen, eli mahdollisimman todennäköinen käyttö

Kaivannaisjätettä yhteensä yli 500 miljoonaa tonnia!

HANNUKAISEN VALTAVA HIILJALANJÄLKI

CO ₂ päästöt yhteensä			Minimi	Maximi
Lähde			CO ₂ , t/a	CO ₂ , t/a
Tieliikenne		YVA 11.5.11	2 827	2 827
Liikkuva kalusto		LRS lask	55 333	55 333
Rautatie		YVA 11.5.11	49 406	118 049
Rautuvaaran lämpölaite		YVA 11.5.11	8 339	17 668
Hannuklaisen lämpölaite		YVA 11.5.11	3 862	7 927
Räjähdyksaineet		YVA 11.5.11	2 347	2 347
Sähkön käyttö 48 MW*0,9		LRS lask	33 680	227 059
Yhteensä			155 795	431 210

Maksimimäärä vastaa 0,9% koko Suomen hiilidioksidimäärästä

Yhtiö on kokonaan unohtanut sähkön käytön hiilidioksidimäärän laskelmastaan

Vertailu lentoliikenteeseen Helsinki - Kittilä 820 km				
	Vastaa lentoa vuodessa		Lentoa päivässä keskimäärin	
	Min.	Max.	Min.	Max.
Airbus A320	14 828	41 041	41	112

Motiva päästökerroin
 Keskimäärin 89 kgCO₂/MWh
 Marginaali 600 kgCO₂/MWh

Kittilän kautta v. 2019 on kulkenut 363.000 matkustajaa, joka vastaa n. 5.600 yhdensuuntaista lentoa vuodessa. Kaivoksen päästöt olisivat enimmillään siis n. 8 kertaa suuremmat kuin koko Kittilän lentoliikenne (2019).

MONIMUTKAINEN LUPAPROSESSI

Kaivosluvituksen toisistaan riippumattomat prosessit:

YVA-vaihe (Elinkeino, liikenne ja ympäristökeskus = ELY-keskus) (ja kansainvälinen kuuleminen, kun kysymyksessä rajajoki)

Kaivoslupahakemus (TUKES)

Ympäristö- ja vesitalouslupahakemus (Aluehallintovirasto = AVI) (ja kansainvälinen kuuleminen, kun kysymyksessä rajajoki)

- Naturalausunto (ELY-keskus)

Kaavoitus (kunta) (ja kansainvälinen kuuleminen, kun kysymyksessä rajajoki)

Kaikissa prosesseissa on kuulutus ja kuulemisvaihe. Päätöksistä saa valittaa.

KAIVOSLUPAHAKEMUS 1

Kaivospiirihakemus (vanhan kaivoslain 1965 mukaan)

- ▶ Haettiin ensimmäisen kerran 22.12.2010 (Northland Mines Oy)
- ▶ Täydennettiin ja kuulutettiin uudelleen 29.11.2013
- ▶ Haettiin uudelleen 17.12.2015 Hannukainen Miningin nimissä
- ▶ Myönnettiin 18.9.2017
- ▶ Kumottiin hallinto-oikeudessa 1.4.2020 TUKES:in virheistä johtuen (ei kuultu asianosaisia, virheitä yleisten ja yksityisten etujen turvaamisessa)

KAIVOSLUPAHAKEMUS 2

Uusi kaivoslupahakemus (uuden kaivoslain 2011 mukaan)

- ▶ Kaivoslupa haettu uudelleen 29.4.2022
- ▶ Kuulutettu toukokuussa v. 2022. Lausunnot annettu per 31.8.2022
- ▶ Kaivosyhtiö antoi vastineensa per 30.11.2022 - Kaikki muistutukset ja mielipiteet tyrmätään kaavamaisesti, useita virheitä
- ▶ Mitkään ympäristöasiat eivät kaivosyhtiön mukaan vaikuta lupaan
- ▶ Vastaselityksiä pyydetty asianosaisilta 30.4.2023 mennessä
- ▶ Kaivoslupapäätös todennäköisesti odotettavissa syksyllä 2023
- ▶ Tästä voidaan jälleen joutua valittamaan

Suurena puutteena on edelleen, että emme tarkkaan tiedä hankkeen ympäristövaikutuksista, kun ympäristölupahakemusta ei ole kuulutettu!

KAIVOSLAKI 2011 48 §, KAIVOSLUVAN MYÖNTÄMISEN ESTEET

48 §. Vaikka kaivosluvan myöntämisen edellytykset täyttyvät eikä luvan myöntämiselle ole tässä laissa säädettyä estettä, lupaa ei saa myöntää, jos kaivostoiminta aiheuttaa vaaraa yleiselle turvallisuudelle, aiheuttaa huomattavia vahingollisia ympäristövaikutuksia tai heikentää merkittävästi paikkakunnan asutus- ja elinkeino-oloja eikä mainittua vaaraa tai vaikutuksia voida lupamääräyksin poistaa.

YMPÄRISTÖ- JA VESITALOUSLUPAHAKEMUS 1

Ympäristö- ja vesitalouslupahakemus jätetty ensimmäisen kerran v. 2015

- ▶ Kuulutettu moneen kertaan
- ▶ AVI:lta 120 täydennyspyyntöä ja 17 lisätäydennyspyyntöä
- ▶ 12/2020 yhtiö peruutti hakemuksensa keskeneräisyydestä johtuen (AVI:n kehotuksesta)

Kokonaan uusi hakemus jätetty 10.12.2021

- ▶ Ei vielä kuulutettu
- ▶ AVI:lta n. 80 täydennyspyyntöä
- ▶ Määräaika yhtiön täydennyksille jatkettu 24.3.2023 saakka. "Jos Yhtiö tarvitsee pitkän jatkoajan, AVI harkitsee jättävänsä hakemuksen tutkimatta, jolloin Yhtiö voi vielä kerran jättää uuden hakemuksen".

YMPÄRISTÖ- JA VESITALOUSLUPAHAKEMUS 2

- Vain uuden hakemuksen päädokumentti (n. 600 s) on julkaistu, ei liitteitä
- AVI edellyttää nyt selvästi tarkempia suunnitelmia. Keskeneneräisyyksiä ei enää hyväksytä:

”.....on nähtävissä, että yleissuunnitelmatasoiset suunnitelmat eivät enää riitä asianmukaista lupaharkintaa varten, vaan lupaharkintaa varten vaaditaan tarkempia suunnitelmia”

Lähde: Hannukainen Miningin joulukuun uutiskirje 21.12.2022

YMPÄRISTÖ- JA VESITALOUSLUPAHAKEMUS 3

Yhtiön kannalta hankalia asioita ovat mm:

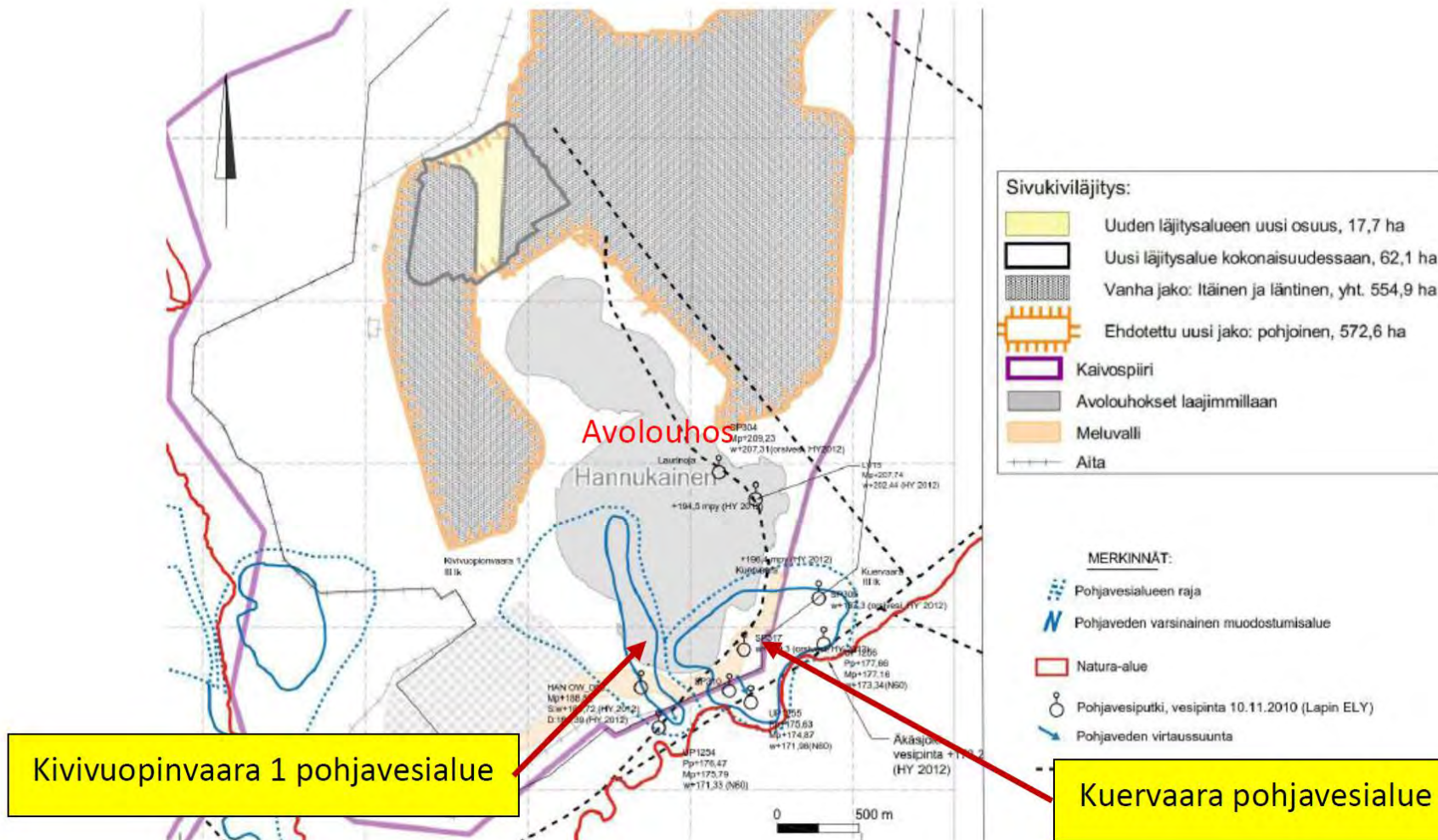
- Pohjavesiasia, jossa ELY ilmoitti, että pohjavesialueet mm. Hannukaisen louhoksen alueelta eivät olisi poistumassa luokituksesta
- Saivoharjun alue, jossa AVI katsoo sen sisältävän geologisesti arvokkaita muodostelmia, myös pohjavesi
- Niesajoen virtaaman aleneminen ja miten se voidaan lieventää
- Purkuputken vaihtoehtoiset purkupaikat Muonionjoessa. Purkuputken alapuolelta on löytynyt lohikaloille arvokkaita kutusoraikkoja
- Miten Yhtiö aikoo ratkaista sen, että neuvottelut Tunturi-Lapin Veden kanssa eivät ole edenneet (jälkiselkeytysallas ja purkuputki)?

POHJAVESIALUEET, JOTKA EIVÄT POISTU LUOKITUKSESTA?

Pohjavesialueet avolouhoksen päällä

MALMIKULJETTIMEN MAHDOTON REITTI

Kuva 2

Kuva 1

Harjujen korkeusero jopa 40 m

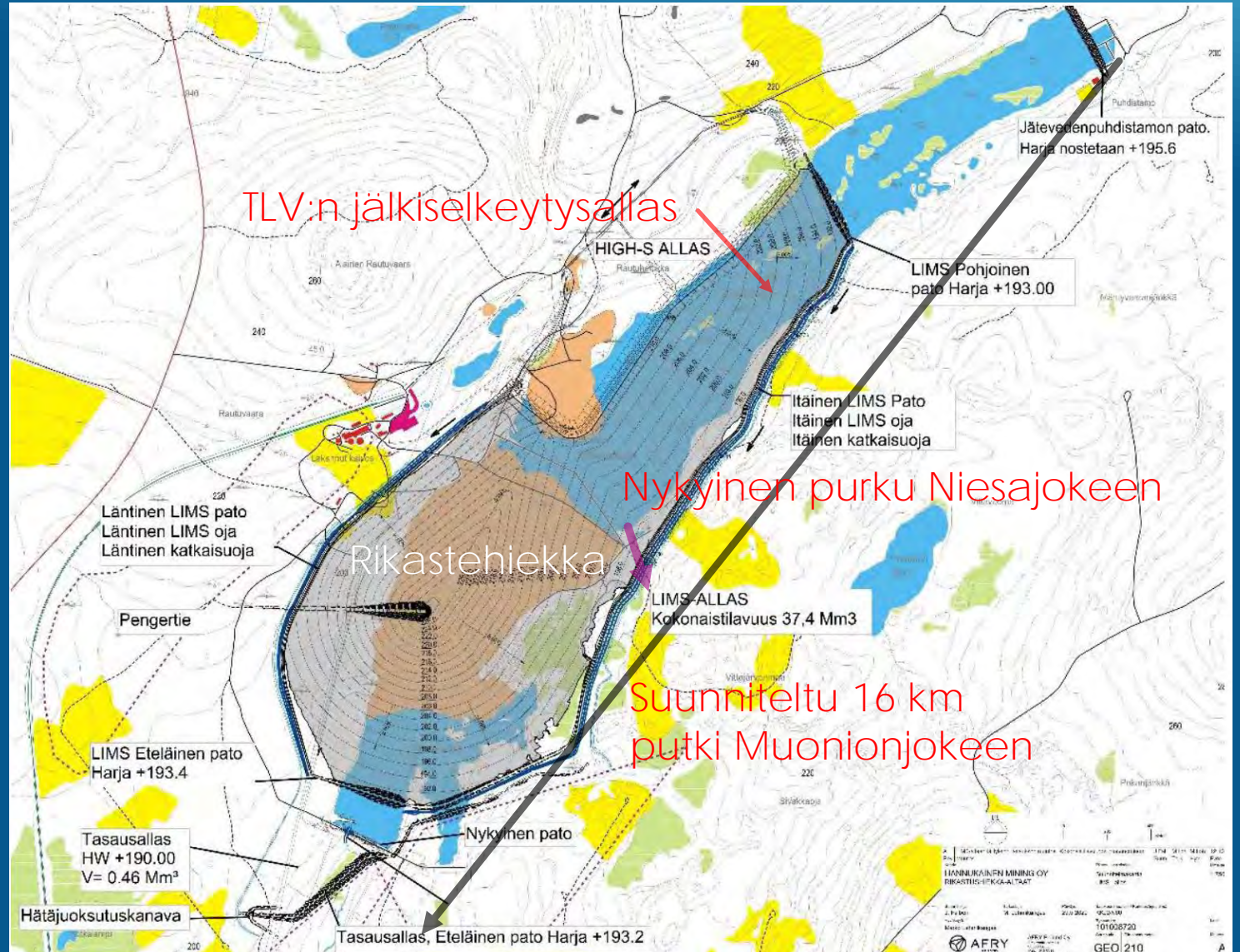

YLLÄKSEN JÄTEVEDENPUHDISTAMO ONGELMANA

Putkivaihtoehdosta ei saamamme tiedon mukaan ole päästy sovintoon – eikä näytä siltä, että päästäänkään!

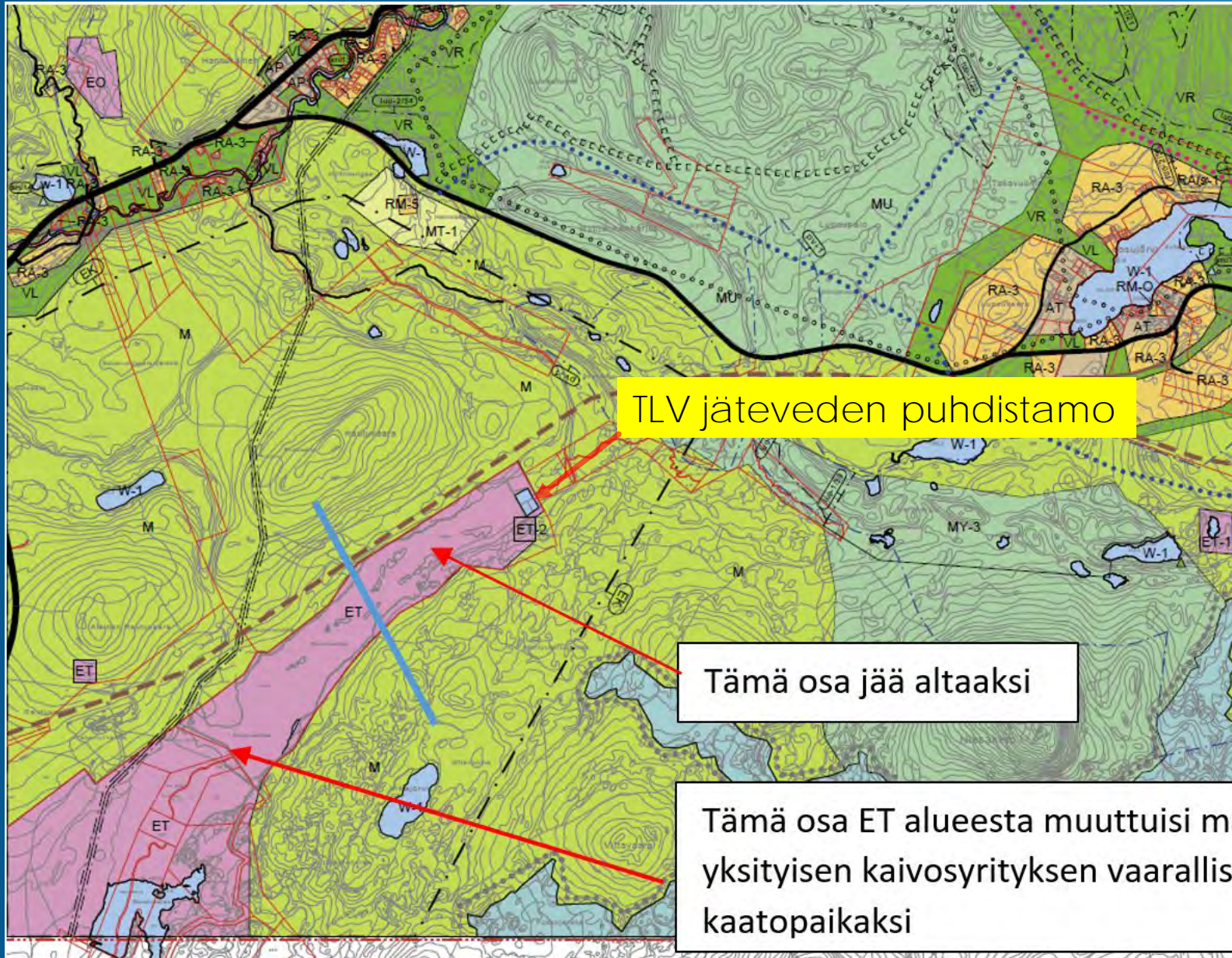
Eikä Tunturi-Lapin Vesi Oy (TLV) halua luopua altaasta mm. ympäristösyistä!

Jälkiselkeytyksellä poistaa esim. jäännöstyöstä 90%

KAAVA ON MAAKUNTAKAAVAN VASTAINEN

TLV jäteveden puhdistamo

Tämä osa jää altaaksi

Tämä osa ET alueesta muuttuisi maakuntakaavan vastaisesti yksityisen kaivosyrityksen vaarallisten jätteiden kaatopaikaksi

YVA-ASIA

- YVA:asia (uudistaminen) on edelleen avoinna ja vireillä EU-taholla
- Asia on nyt edennyt positiivisesti
- YVA = Ympäristövaikutusten arviointi

KAIIVOSKAAVAN TILANNE

- Kaavapäätös Kolarin kunnanvaltuustossa 10.5.2021 (äänin 15 – 6)
- Valitettu Hallinto-oikeudelle (HaO)
- Vasta-vastineet jätetty Hallinto-oikeudelle 10.6.2022
- Täydennyksiä vasta-vastineille jätetty helmikuussa 2023
- HaO:n päätös odotettavissa mahdollisesti ennen kesää 2023
- Jos valitus hyväksytään, palaa asia kunnalle uutta kaavakäsittelyä varten
- Kunnalla voi olla haasteita kaavoituksessa, koska AVI:lta on saatu uutta tietoa moneen asiaan (mm. pohjavesiasia, lentokiviongelma, TLV-kysymys y.m.)
- Mikäli valitus hylätään, on seuraava askeleemme valituslupa-pyyntö ja valitus Korkeimmalle hallinto-oikeudelle

KUNNALLISESTA PÄÄTÖKSENTEOSTA

Korkein oikeus: Kittilän päättäjät käyttivät virka-asemaa väärin

Helsingin Sanomat 3.3.2023

- Ratkaisussa korostettiin, että julkisen vallan käyttäminen ei saa perustua epäasialliseen suosimistarkoitukseen
- KKO korosti, että toisen hyödyttämiseen perustuvan päätöksen tekeminen on jo itsessään vastoin luottamushenkilön virkavelvollisuutta

TULEEKO TÄSTÄ KOSKAAN
VALMISTA

KAUNIS IRON

Ruotsin Pajalassa toimiva kaivosyhtiö Kaunis Iron AB sai jatkoluvan 1.12.2022 (Umeå Tingsrätt, miljö- och vattendomstolen)

- Huomattavia teknisiä puutteita ja virheitä lupapäätöksessä
- Toimenpidelupa osalle laajennusta myönnettiin valituksista huolimatta
- 11 tahoa jätti valituksen Svean hovioikeudelle
- Kaunis Iron on aloittanut investoinnit flotaatiolaitokseen, käyttöönotto syksyllä 2023
- Tässä käytetään suuria määriä vesieliöstölle vaarallisia ksantaatteja

-> Epävarmuus Muonionjoen ekosysteemin vaurioitumisesta on ennestään kasvanut

UUSI KAIVOSLAKI VAHVISTETTU 23.3.2023

Uudistuksen myötä **paikallisten vaikutusmahdollisuudet**, elinkeinotoiminnan näkymät ja **ympäristölliset seikat vahvistuvat** nykyisestään.

Muutokset parantavat paikallisen vaikuttamisen mahdollisuuksia, ja edistävät siten osaltaan myös kaivosten hyväksyttävyyttä. Kaivosluvan myöntämisen edellytyksenä on kunnan hyväksymä kaava. **Lupaharkinnassa muut elinkeinot on otettava huomioon nykyistä vahvemmin.**

Maisemalliset ja **ympäristölliset** sekä **luonnon monimuotoisuuteen** liittyvät kysymykset **ovat entistä vahvemmin** osana lupaharkintaa.

Laki tulee voimaan 1.6.2023.

Viite:

<https://valtioneuvosto.fi/-/1410877/uudistettu-kaivoslaki-kansalaisten-vaikutusmahdollisuudet-elinkeino-nakymat-ja-ymparistolliset-seikat-vahvistuvat>

KIITOS!

Alava
Hotelli Ylläshumina
Hotelli Ylläsrinne
Jemes Sport
Jounin Kauppa
Kuer Kievari
Kohta Coworking
Kuukkeli
Lapland Hub
Lapland Hotels
Luxury Lodge
Ravintola Rouhe
Ravintola Poro
Mailan Putiikki
SportCorner Ylläs
Tunturikaluste

Viestintätoimisto Drum

Ylläs Experiences, Adventures & Safaris
Äkäslompolo Sportshop

Ylläksen
stävät